RAPORT
privind activitatea Aparatului preşedintelui raionului Cahul şi a subdiviziunilor Consiliului Raional Cahul în anul 2020

Anul 2020, primul an deplin de mandat, a fost un an marcat de greutăţi, căci ne-am confruntat cu multe dificultăţi pe fondul pandemiei care şi-a pus amprenta în toate – fie că este vorba de sfera economică sau socială, de domeniul public sau cel privat.

Totuşi, în pofida acestor greutăţi, ca şi în anii precedenţi, şi în anul 2020 Consiliul Raional Cahul şi-a exercitat în mod corespunzător prerogativele stabilite prin Lege, în calitatea sa de autoritate a administraţiei publice raionale investită cu gestionarea intereselor colectivităţilor locale.

Astfel, în anul precedent au continuat eforturile pentru îndeplinirea obiectivelor fixate, valorificarea resurselor şi patrimoniului propriu, atragerea de fonduri extrabugetare prin promovarea unor proiecte de interes public, care să contribuie la dezvoltarea economică, socială şi culturală a raionului Cahul.

Măsurile administrative, întreprinse de preşedintele raionului în exercitarea atribuţiilor prevăzute de lege, au fost în anul 2020 cu prioritate orientate în vederea asigurării bunei activităţi a instituţiilor aflate în subordine.

Totodată, au fost respectate principiile autonomiei, legalităţii, responsabilităţii, cooperării şi solidarităţii în soluţionarea problemelor de interes raional.

În exercitarea atribuţiilor sale, preşedintele raionului este asistat de funcţionarii angajaţi în cadrul Aparatului preşedintelui raionului. În perioada anului 2020, aceştia şi-au desfăşurat activitatea în baza atribuţiilor şi competenţelor stabilite prin fişele posturilor, Regulamentul de organizare şi funcţionare al Aparatului preşedintelui raionului, Regulamentele de activitate ale subdiviziunilor, de legislaţia în domeniu.

Activităţile desfăşurate, acţiunile întreprinse şi măsurile stabilite au fost efectuate în scopul atingerii obiectivelor cuprinse în priorităţile de dezvoltare ale raionului pentru anul 2020 în Programul de dezvoltare socio-economică a raionului Cahul pe anii 2017-2020, în alte programe aprobate de către Consiliul Raional.

Pentru anul 2020 au fost stabilite următoarele obiective principale:

- ✓ asigurarea funcţionării eficiente şi la standarde de calitate atât a autorităţii publice, cât şi a instituţiilor şi serviciilor publice de interes raional în beneficiul comunităţilor locale;
- ✓ realizarea unui exerciţiu financiar în condiţii de legalitate, necesitate, oportunitate şi economicitate;
- ✓ realizarea unei administrări a domeniului public al raionului în condiţii de maximă eficienţă şi transparenţă;
- ✓ reabilitarea infrastructurii raionale;
- ✓ protecţia socială a persoanelor dezavantajate.

În activitatea desfăşurată în perioada anului precedent, o atenţie deosebită s-a acordat transparenţei în procesul decizional, asigurării legalităţii actelor emise, organizării executării deciziilor adoptate, a demersurilor şi petiţiilor adresate Consiliului Raional şi a documentelor expediate de acesta.

Pentru exercitarea atribuţiilor sale, Aparatul preşedintelui raionului a conlucrat cu toate subdiviziunile Consiliului Raional, instituţii şi servicii publice, precum şi cu autorităţile publice locale.

Aparatul preşedintelui a acordat o atenţie deosebită pentru pregătirea, organizarea şi desfăşurarea şedinţelor Consiliul Raional. Ca autoritate deliberativă, Consiliul Raional s-a întrunit în anul 2020 în **5 şedinţe**, dintre care 4 şedinţe ordinare şi 1 şedinţă extraordinară. În anul de referinţă au fost adoptate **143 decizii.**

Pentru asigurarea transparenţei procesului decizional toate proiectele de decizii au fost plasate pe pagina web oficială a instituţiei. Toate deciziile adoptate au fost afişate pe panoul informaţional al Consiliului Raional şi pe pagina web.

Conform prevederilor Legii privind transparenţa în procesul decizional, la nivelul Consiliului Raional sunt stabilite şi respectate regulile procedurale pentru asigurarea transparenţei decizionale. La data de 2 iunie 2020 a fost adoptată Decizia nr. 02/06-V cu privire la asigurarea transparenţei în procesul

decizional în cadrul Consiliului Raional Cahul. Astfel, proiectele de acte normative, administrative, care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viaţă şi drepturile omului, asupra culturii, sănătăţii şi protecţiei sociale, asupra colectivităţilor locale, serviciilor publice) au fost supuse consultărilor publice.

În perioada anului 2020 au fost organizate, în mare parte on-line, **64 de consultaţii publice**. Anunţurile referitor la organizarea consultării publice au fost plasate pe pagina web a Consiliului Raional, cu cel puţin 15 zile lucrătoare, şi afişate pe panourile informative din cadrul instituţiei.

Deciziile adoptate în anul de raport reflectă un spectru divers de probleme, reuşind să reglementeze întreaga paletă de atribuţii aflate în competenţa Consiliului Raional, sintetizate în mare parte după cum urmează:

- *Probleme organizatorice* – 56 decizii;
- *Probleme privind bugetul (adoptări, modificări, alocări de sume, finanţări de investiţii, aprobări de contribuţii financiare, aprobarea contului de incheiere a exerciţiului bugetar etc.)* – 30 decizii;
- *Probleme de patrimoniu (transmiterea şi preluarea de bunuri)* – 27 decizii;
- *Probleme de gestionare a serviciilor publice – 15 decizii;*
- *Probleme sociale – 10 decizii;*
- *Dări de seamă – 3 decizii;*
- *Altele -2 decizie.*

Toate deciziile adoptate de Consiliul Raional şi toate dispoziţiile emise de preşedintele raionului au fost plasate în Registrul de Stat al Actelor Locale, în termeni legali, pentru a putea fi supuse controlului de legalitate de către Oficiul teritorial Cahul al Cancelariei de Stat.

Nici o decizie aprobată în perioada de referinţă nu a fost sesizată de către Oficiul Teritorial al Cancalariei de Stat şi nu a fost contestată în instanţă sub aspectul legalităţii.

Merită a fi remarcată activitatea desfăşurată de consilierii raionali în cadrul comisiilor de specialitate, precum şi în cadrul diferitor comisii, consilii, grupuri de lucru, în care au fost antrenaţi.

Actualmente în cadrul Consiliului Raional Cahul îsi desfăşoară activitatea 5 comisii de specialitate. Pentru cunoaşterea, analizarea şi avizarea celor 143 proiecte de decizii au fost organizate 28 de şedinţe ale comisiilor de specialitate.

De menţionat, că în desfăşurarea şedinţelor comisiilor s-au respectat procedurile prevăzute de Legea privind administraţia publică locală, cât şi de Regulamentul de organizare şi funcţionare al Consiliului Raional, aspecte care au creat posibilitatea formulării de întrebări şi interpelări, exprimării de opinii şi argumentare a ideilor, de propuneri de amendamente în legătură cu proiectele supuse dezbaterii, precum şi exercitării votului în cunoştinţă de cauză.

Aparatul preşedintelui raionului Cahul, şefii subdiviziunilor Consiliului Raional, în strânsă colaborare cu autorităţile publice locale de nivelul I, şi-au manifestat preocuparea şi responsabilitatea pentru a întreprinde măsurile necesare privind executarea deciziilor adoptate, ţinând în permanenţă la control, în domeniile lor de activitate, problemele înaintate spre soluţionare, fiind întreprinse un şir de acţiuni comune întru executarea adecvată şi operativă a deciziilor adoptate.

Monitorizarea executării deciziilor s-a făcut şi în cadrul şedinţelor operative săptămânale; au fost organizate de asemenea întruniri şi grupuri de lucru unde s-au abordat problemele ce ţin de procesul de administrare a treburilor publice din raion.

Semestrial este elaborată informaţia privind executarea deciziilor care este prezentată pentru informare la şedinţele Consiliului Raional.

Se impune, totuşi, sporirea responsabilităţii atât a şefilor de subdiviziuni, cât şi a celor investiţi cu sarcina de a ţine la control executarea deciziilor adoptate în termene optime.

Având în vedere atribuţiile acordate preşedintelui raionului prin lege, în cadrul Aparatului Preşedintelui îşi desfăşoară activitatea mai multe comisii, cum ar fi:

- Comisia raională pentru situaţii excepţionale;
- Comisia pentru examinarea propunerilor în vederea conferirii titlului de Cetăţean de Onoare al raionului Cahul;
- Comisia de concurs pentru ocuparea fucţiilor publice vacante;
- Comisia de disciplină;

- Comisia raională pentru stabilirea vechimii în muncă;
- Comisia specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuparare a valorii acestora, persoanelor supuse represiunilor politice;
- Comisia teritorială pentru consultări şi negocieri colective;
- Comisia de examinare a cererilor de acordare a ajutorului financiar din fondul de rezervă;
- Comisia raională pentru asigurarea schimbării şi eliberării legitimaţiilor victimelor reabilitate ale represiunilor politice;
- Comisia raională pentru prevenirea şi combaterea traficului de personae, proxenetism şi migraţie ilegală de fiinţe umane.

Comisiile respective activează în baza regulamentelor aprobate în modul stabilit.

În perioada de referinţă bugetul Aparatului preşedintelui raionului Cahul a fost executat în proporţie de 84% (sau 5 576,20 mii lei), din care 76,95% (4290,47 mii lei) sunt cheltuieli de remunerare a muncii, 14,2% (sau 892,2 mii lei) cheltuieli pentru plata bunurilor şi serviciilor şi procurări - 8,85 % (sau 393,6 mii lei).

Cheltuielile pentru bunuri şi servicii include:

- Energie electrică şi gaze naturale – 19,7% (sau 254,8 mii lei);
- Întreţinerea mijloacelor de transport – 17,6% (sau 226,3 mii lei);
- Întreţinerea consilierilor – 11,8% (sau 152,0 mii lei);
- Servicii telefonice – 3,5% (sau 45,7 mii lei);
- Servicii IT (de informatică) – 3,7% (sau 39,5 mii lei);
- Procurări – 30,6% (sau 173,9 mii lei);
- Alte cheluieli – 13,7 % (sau 269,9 mii lei).

În exercitarea atribuţiilor cu care este investit preşedintele raionului, în perioada de raport au fost emise total **773** dispoziţii, din care: **228** cu caracter normativ şi **545** cu caracter individual, care au reglementat activitatea desfăşurată la nivelul Aparatului preşedintelui şi a instituţiilor subordinate, şi anume: convocarea şedintelor de Consiliu Raional; constiuirea de comisii sau grupuri de lucru; alocarea de mijloace financiare; organizarea diferitelor evenimente; angajarea şi integrarea noilor angajaţi în funcţiile vacante, dezvoltarea profesională, motivarea şi stimularea personalului, transferarea şi eliberarea acestora, acordarea concediilor de odihnă etc.

Selectarea, angajarea şi eliberarea personalului din cadrul aparatului preşedintelui raionului s-a efectuat în deplină concordanţă cu Codul Muncii al RM şi Legea cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public. În anul 2020 au fost organizate 9 concursuri pentru ocuparea funcţiilor publice vacante.

Serviciul juridic şi resurse umane al Aparatului preşedintelui şi-a adus aportul la respectarea legalităţii în activitatea complexă a autorităţii publice de nivelul II: a vizat toate proiectele de decizii, a apărat interesele Consiliului Raional în instanţele de judecată, a acordat consultaţii primarilor unităţilor administrativ-teritoriale. În anul 2020 serviciul juridic a participat la examinarea a 7 cauze de judecată pe diferite dosare. Două acţiuni au avut câştig de cauză şi alte 5 acţiuni sunt în curs de examinare.

Parteneriatul cu administraţiile locale, pentru asigurarea serviciilor de calitate pentru cetăţenii din localităţile raionului Cahul, asigurarea transparenţei decizionale şi a democraţei locale reprezintă obiectivul colaborării dintre Consiliul Raional şi consiliile locale de nivelul I.

Una din activităţile care contribuie la realizarea acestui parteneriat este oferirea de consultaţii pentru consiliile locale şi sprijinirea lor în aplicarea corectă a actelor normative. Autorităţile publice locale de nivelul I au fost asistate de specialistii Consiliului Raional, atât la cererea primarilor cât şi la cererea consilierilor locali, în scopul soluţionării unor situaţii de interes local. Consultanţă de specialitate a fost oferită prin intermediul tuturor subdiviziunilor Consiliului Raional.

Primarii, secretarii comunelor şi satelor, ceilalţi funcţionari publici au fost ajutaţi în realizarea unor acţiuni concrete, întocmirea unor documente, proiecte de acte administrative, fiind permanent îndrumaţi să respecte, în toate cazurile, prevederile legale.

Odată cu declararea stării de urgenţă toate întrunirile au fost organizate în format online. Astfel, pe parcursul anului trecut au fost organizate şi desfăşurate **10 întruniri** (seminare, instruiri) cu primarii, în cadrul cărora au fost abordate diverse chestiuni.

Aceste şi alte activităţi au urmărit scopul de a contribui ca autorităţile reprezentative şi deliberative ale populaţiei raionului să-şi exercite în modul cuvenit atribuţiile stabilite de lege. În acest context poate fi menţionat faptul că în marea lor majoritate toate consiliile sunt lucrative, soluţionează problemele de interes local, contribuie direct la dezvoltarea social-economică a comunităţii. Acest lucru a fost demonstrat şi de şedinţele de bilanţ ale consiliilor locale, în cadrul cărora primarii, consilierii locali, conducătorii instituţiilor bugetare din teritoriu şi-au prezentat darea de seamă despre activitatea din anul precedent şi cum au fost valorificate investiţiile din bugetul raional şi local.

Una din atribuţiile de bază ale preşedintelui raionului este şi realizarea, la nivel raional, a acţiunilor în domeniul protecţiei civile şi luarea de măsuri de prevenire a situaţiilor excepţionale. În acest sens, în comun cu Direcţia Situaţii Excepţionale, au fost verificate sistemele de transmisiuni şi înştiinţare; controlul stării protecţiei civile în primării; controlul stării protecţiei civile la obiectivele potenţial periculoase chimic şi radioactive, iazurile potenţial periculoase. De asemenea, a fost acordat ajutorul necesar la pregătirea pentru desfăşurarea aplicaţiilor la protecţia civilă în primării, întreprinse alte acţiuni în vederea realizării programului de activitate în domeniul protecţiei civile. În anul 2020, în care s-a declarat perioada de urgenţă pe întreg teritoiul ţării, au fost desfăşurate aplicaţii la protecţia civilă în **3 primării** din raionul Cahul.

În perioada anului 2020, pe teritoriul raionului s-au înregistrat **10 situaţii excepţionale,** din care 5 situaţii au fost cu caracter tehnogen şi 5 situaţii exceptionale cu character natural.

Comisia raională pentru situaţii excepţionale activează conform Regulamentului de activitate a Comisiei şi Planului anual de activitate, astfel pe parcursul anului curent au fost organizate **20 şedinţe** ale Comisiei, fiind ţinute la un control strict îndeplinirea tuturor hotărîrilor aprobate de aceasta.

O atenţie deosebită s-a acordat soluţionării problemelor prezentate de cetăţeni în cadrul audienţelor acordate, inclusiv audienţelor telefonice sau în petiţiile adresate Consiliului Raional Cahul. Cetăţenii au fost primiţi în audienţe conform programului de audienţe al preşedintelui şi vicepreşedinţilor raionului, iar atunci când a fost posibil au fost primiţi şi în afara programului de audienţe, dovedindu-se înţelegere şi disponibilitate în rezolvarea unor probleme urgente.

În perioada anului 2020 în adresa Consiliului Raional au fost adresate **91 de petiţii**, din care **54** petiţii de la cetăţenii şi instituţiile din raion şi **37** de petiţii de la autorităţile publice centrale.

Din numărul total de **91 petiţii,** 67 petiţii ţin de domeniul social, 11 petiţii de ordin financiar, 11 petiţii sunt pentru soluţionarea litigiilor din carul instituţiilor şi 5 petiţii sunt de domeniul construcţiilor ilegale.

Toate petiţiile au fost examinate în termenii prevăzuţi de legislaţia în vigoare. Fiecare petiţie are dosarul necesar de evidenţă, care permite arhivarea integrală a tuturor materialelor ce au fost solicitate de părţile implicate în litigiu.

Circuitului documentelor adresate şi expediate de către Consiliul Raional s-a desfăşurat în condiţii bune, astfel încât pe baza registrelor de intrare - ieşire să poată fi urmărit nivelul de executare a oricărui demers, în orice moment, locul şi stadiul în care se află rezolvarea lor, precum şi modul în care au fost rezolvate.

Pe parcursul anului 2021 în adresa Consiliului Raional au fost înregistrate un număr de **1948** documente, din care **1122** documente au fost din raion şi **826** demersuri de la organele publice centrale. În aceeaşi perioadă de analiză Aparatul preşedintelui a expediat **616** documente.

Serviciul Arhiva este o subdiviziune din cadrul Aparatului Preşedintelui raionului, care îşi îndeplineşte atribuţiile stabilite de actele normative în vigoare. La momentul actual în arhiva raionului Cahul se păstrează **278 fonduri**, care includ **73053 dosare**, repartizate în 379 inventare cu termen permanent şi lung de păstrare pentru anii 1944-2020.

În anul 2020 au fost preluate **1725 dosare** din 9 instituţii, şi anume: primăria Doina (2015-2018) - 38 dosare; primăria Pelinei (2016-2019) -32 dosare; Direcţia de Statistică a raionului Cahul (2008-2018) -1288 dosare; primăria Crihana Veche (2016-2019) - 41 dosare; SRL „USBA" (1973-2017) - 174 dosare; Serviciul Relaţii Funciare şi Cadastrul (2003-2019)-54 dosare; primăria Alexanderfeld (2012-2019) - 69 dosare; primăria Larga Nouă (2018-2019) - 16 dosare; Asociaţia Obştească „Şcoala Micului Business" (1998-2016) - 13 dosare.

La fel, în perioada de raport au fost examinate şi coordonate Nomenclatoarele în 9 instituţii.

De către Serviciul arhivă au fost eliberate **660 certificate** de arhivă şi au fost deserviţi 4 cercetători.

Responsabil de **amenajarea teritoriului raionului** şi a fiecărei localităţi în parte este arhitectul-şef al raionului.

O prerogativă importantă a acestui domeniu în perioada de referinţă a fost dotarea localităţolor din raion cu documentaţie de urbanism şi amenajare a teritoriului. În colaborare cu primarii unităţilor administrativ-teritoriale au fost elaborate caiete de sarcini şi devize de cheltuieli privind elaborarea documentaţiei de urbanism pentru localităţile: com. Larga Nouă (140,0 mii lei); com. Zîrneşti (167,2 mii lei); s. Bucuria (99,3 mii lei); s. Văleni (120,0 mii lei); com. Găvănoasa (170,2 mii lei); s. A.I. Cuza (120,0 mii lei); s. Iujnoie (100,0 mii lei); com. Doina (149,7 mii lei). Dar, deocamdată, nici una din aceste primarii nu au finalizat procedura.

La momentul actual în raionul Cahul 28 de primării au Planuri Urbanistice Generale actualizate.

Actualizarea Planurilor Urbanistice Generale este necesară pentru evidenţa operativă privind utilizarea teritoriului, aprobarea deciziilor privitor la valorificarea raţionala a teritoriului, construcţiilor, reprofilarea întreprinderilor, utilizarea resurselor naturale, atragerea investitorilor, activitatea agenţilor economici etc. În baza documentaţiei de urbanism actualizată se elaborează şi se eliberează certificate de urbanism pentru proiectare şi autorizaţii de construire/desfiinţare a construcţiilor etc.

Întru executarea Legii nr. 163/2010 privind autorizarea lucrărilor de construcţie, în perioada anului 2020 au fost perfectate documentaţia de urbanism pentru construcţia diferitor obiecte, edificii, comunicaţii edilitare, instalaţii.

În anul 2020 **domeniul sănătăţii,** mai mult ca oricînd, a devenit primordial.

Astfel, în contextul apariţiei şi evoluţiei procesului epidemic, prin infecţia cu noul Coronavirus SARS-CoV-2 (Covid-19), precum şi în scopul protejării vieţii cetăţenilor şi reducerii numărului de îmbolnăviri, au fost întreprinse un şir de măsuri.

În colaborare cu Centrul de Sănătate Publică Cahul, Inspectoratul de Poliţie Cahul, Subdiviziunea Teritorială pentru Siguranţa Alimentelor Cahul, Primăria municipiului Cahul au fost organizate activităţi ce ţin de verificare/supraveghere, patrulare şi monitorizarea respectării de către persoanele fizice şi juridice a măsurilor de prevenire şi control a infecţiei Covid-19.

În acest sens în cadrul IMSP Spitalul Raional Cahul a fost stopată activitatea Secţiei Îngrijiri cronice şi extinsă Secţia Boli Infecţioase, fiind create 63 locuri pentru tratament. Din cadrul Secţiei Cardiologie şi Neurologie din Blocul Terapeutic au fost create 8 locuri pentru persoane suspecte la infecţia cu Covid-19. La fel, a fost extins numărul de locuri în Secţia Terapie Intensivă, dintre care 6 din 9 locuri sunt dotate cu aparate de ventilare artificială a plămânilor.

Pe parcursul pandemiei au fost înregistrate focare multiple la următoarele întreprinderi şi instituţii:

- ✓ vinăria SRL "Bostovan", s. Etulia – 23 cazuri (unde sunt angajate multe persoane din raionul Cahul);
- ✓ SA "Tricon" – 29 cazuri şi ÎCS "Laboratorio Tessile Mol" – 25 cazuri;
- ✓ ÎCS "Draxelmaier" – 34 cazuri;
- ✓ Azilul pentru persoanele în vîrstă şi persoanele cu dezabilităţi din s. A.I.Cuza – total confirmaţi pozitiv 10 beneficiari şi 5 angajaţi;
- ✓ În satul Iasnaia Poleana, în rezultatul participării la o masă de pomenire, au fost infectate 9 persoane;
- ✓ În Gimnaziul-Grădiniţă „Lesea Ucrainca" din s. Luceşti au fost înregistrate 3 cazuri printre angajaţii instituţiei.

În toate cazurile au fost întreprinse măsurile necesare de izolare şi protecţie a persoanelor, au fost respectate întocmai masurile de protocol stabilite de Comisia naţională de situaţii excepţionale în sănătatea publică.

Prin dispoziţia preşedintelui raionului a fost instituită Comisia raională extraordinară de sănătate publică care în anul 2020 s-a întrunit în şedinţe de 22 de ori.

La data de 31 decembrie 2020 au fost înregistrate 3159 cazuri infecţie COVID-19, dintre care 2379 persoane au fost tratate şi 75 persoane au decedat din cauza infecţiei.

Localităţile cele mai afectate sunt: mun. Cahul (1673 cazuri), satele Crihana Veche (147 cazuri) şi Colibaşi (114 cazuri). Vîrsta cea mai afectată este între 60-69 ani.

Gestionarea finanţelor publice

Anul 2020 a fost marcat de provocări dar şi de realizări menite să perfecţioneze activitatea în domeniul finanţelor publice locale, în contextul situaţiei epidemiologice, care a perturbat ritmul obişnuit al procedurilor şi proceselor bugetare.

În perioada de raport principiul de gestionare a finanţelor publice a fost promovarea şi realizarea politicilor publice în vederea asigurării unei administraţii eficiente şi responsabile în sectorul de organizare, dirijare, generalizare şi implementare a politicii bugetar-fiscale a statului în domeniul finanţelor publice locale în raionul Cahul, implementarea în continuare a reformei managementului finanţelor publice în conformitate cu Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

La situaţia din 31 decembrie 2020, au fost achitate toate plăţile din bugetul raional şi finanţate integral toate documentele de plată prezentate spre executare de către instituţiile bugetare la Trezoreria Regională Sud.

Veniturile Bugetului raional Cahul în anul 2020 au fost executate în volum de **330469,83 mii lei** sau la nivel de 98,0%, cu circa 31740,27 mii lei mai mult faţă de anul 2019, iar totalul veniturilor Bugetelor locale de nivelul I şi II pe raionul Cahul au însumat **642250,92 mii lei** sau la nivel de 97,6% faţă de cele planificate şi cu 39660,43 mii lei mai mult faţă de anul precedent.

În anul 2020 cheltuielile de casă şi activele nefinanciare ale bugetului consolidat pe raionul Cahul au fost executate în mărime de **641239,13 mii lei** sau la nivel de 91,1% şi cu 39684,12 mii lei mai mult faţă de anul precedent. Exerciţiul bugetar 2020 al bugetului consolidat pe raionul Cahul a fost finalizat cu solduri de mijloace băneşti în conturile bugetelor componente ale Bugetelor locale de nivelul I şi II din raion în sumă de 49705,74 mii lei, ceea ce este cu 1602,09 mii lei mai mult faţă de soldul înregistrat la începutul anului 2020.

Învăţământ

Activitatea sistemului educaţional raional în anul 2020 a avut la bază obiectivele stabilite în Programul de Dezvoltare a Sistemului de Învăţământ Raional (2015-2020), elaborat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 404 din 16.06.2015 cu privire la aprobarea *Regulamentului-cadru de organizare şi funcţionare a organului local de specialitate în domeniul învăţământului şi a structurii-tip a acestuia.*

La momentul actual în raionul Cahul activează **103 entităţi educaţionale**, din care :

- Creşe- grădinie – 41 unit.
- Grădinie de copii - 6 unit.
- Şcoli primare - grădiniţă – 2 unit.
- Gimnazii-grădinie - 9 unit.
- Şcoală primară – 1 unit.
- Gimnazii – 27 unit.
- Licee – 10 unit.
- Centre de Creaţie – 2 unit.
- Şcoli Sportive – 3 unit.
- Şcoala de arte "Maria Cibotaru"-1 unit.
- Şcoala de arte plastice - 1 unit.

La finele anului de studii au fost înmatriculaţi **16186 copii şi elevi,** din care:

a) Învăţământul preşcolar - 5563 copii (rata instituţionalizării - 75%)

*b) Învăţământul primar – 4329 elevi (*241 clase)

c) Învăţământul gimnazial – 5124 elevi (278 clase)

d) Învăţământul liceal – 1170 elevi (58 clase) cu 479 mai puţini copii şi elevi decât în anul precedent.

În perioada anului 2020, impuşi de situaţia pandemică, toate instituţiile şcolare au fost dotate cu tehnică IT. Astfel, de către Consiliul Raional au fost achiziţionate suplimentar 45 de computere de masă,

din care 11 computere au fost donate. La fel, au fost achiziționate alte 10 laptopuri, din care 4 laptopuri au fost donate. La momentul actual în instituțiile școlare sunt 592 computere de masă, 147 de laptopuri și 50 de tablete.

Dotarea cu echipament TIC a fost oferită de MECC, dar susținută financiar de către UNICEF Moldova (88 laptopuri și cinci calculatoare).

Grație susținerii de către Consiliul Raional Cahul, în instituțiile de învățământ general din raion s-a îmbunătățit baza tehnico-materială în valoare totală de **4 550 000 lei.**

Din 27 localități din raionul Cahul sunt transportați în total 706 elevi către alte 15 instituții din învățământ.

Procesul educațional se realizează în clase sau grupe, conform normativelor stabilite în domeniul învățământului, în baza standardelor educaționale de stat și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat. Ca rezultat, la 1 septembrie 2020 au fost redeschise toate instituțiile școlare.

Un rezultat important este implementarea proiectului „Reforma Învățământului în R.Moldova" finanțat de FISM, de care a beneficiat L.T. „V. Alecsandri" din s. Colibași. Valoarea proiectului a fost de **11 384 693 lei** pentru renovarea instituției.

O problemă majoră cu care se confruntă sistemul educational din raionul Cahul este insuficiența de cadre didactice.

De la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării au fost solicitați 99 tineri specialiști, însă au fost direcționați doar 27 specialiști. Repartizarea tinerilor specialiști a devenit o procedură formală, deoarece doar 2 specialiști s-au încadrat în muncă conform repartizării. Suntem nevoiți să solicităm sprijinul și susținerea a 338 pensionari, ceea ce constituie 21%, cu 9% mai mult decât în anul de studii precedent.

Problemele enumerate sunt influențate în mod special de problema demografică, migrația populației, deficitul bugetar și imposibilitatea susținerii financiare a instituțiilor educaționale. La momentul actual sunt angajați de bază 1467 profesori.

Se constată un dezinteres pentru participarea la concurs pentru funcțiile de directori sau directori adjuncți. Ca rezultat la sfârșitul anului de studii în **7 instituții** de învățământ posturile de directori sunt vacante.

Anul precedent a impus perfecționarea cadrelor didactice prin învățarea la distanță, sincronic și asincronic, prin formarea continuă pentru utilizarea diferitor aplicații educaționale.

Din numărul total de **521** de cadre didactice, au participat la procesul educațional la distanță **423,** dintre care: **365** cadre didactice și **58** cadre manageriale, ceea ce constituie **81,2 %**.

Din numărul total de **5563** de copii, au participat la procesul educațional la distanță **3952 de copii,** ceea ce constituie **71,1 %,** dintre ei copii din grupa pregătitoare - **78,2%.**

Motivul pentru care nu toți elevii au reușit să fie prezenți la lecțiile on-line au fost lipsa internetului la domiciliul părinților/tutorelui și lipsa dispozitivelor necesare pentru activitatea la distanță.

Alimentarea elevilor în anul de studii 2019 -2020 s-a organizat în 49 instituții de învățământ general, care dispun de cantine si bucătarii cu încăperi necesare.

Toți copiii din treapta primară beneficiază de un dejun cald. Din numărul total de **6402 elevi** din clasele V-XII, **658 elevi** sunt din familii social-vulnerabile, **298 de elevi** în I semestru s-au alimentat gratuit. Mijloacele financiare pentru alimentație au fost alocate din Componenta raională a Consiliului Raional Cahul.

La fel, copii au fost alimentați și din alte surse, și anume: 16 elevi de către Centrul multifuncțional „Concordia"; 25 elevi de către A.O. „CMIAID"; 10 elevi de către A.O. „Speranța" și 20 elevi din contul altor sponsori.

Alimentația copiilor în școli s-a efectuat inclusv cu suportul părinților, administrației publice locale, astfel ca toți elevii să beneficieze de alimentație.

Pentru măsurile întreprinse în scopul reducerii deficitului de buget, conform Hotărârii Guvernului nr. 739/2020 la Cahul au fost repartizați **1 808 100 lei.**

Pentru îmbunătățirea situației în sistemul educaționat ne propunem: crearea unei infrastructuri a rețelei de instituții educaționale dimensionată eficient, în conformitate cu tendințele demografice, sociale și corespunzătoare standardelor actuale de calitate;

inițierea unei proceduri clare în susținerea copiilor dotați; îmbunătățirea managementului resurselor în educație, dezvoltarea, sprijinirea și motivarea cadrelor didactice pentru asigurarea educației de

calitate; crearea unor parteneriate educaţionale durabile, axate pe beneficii comune pe termen lung; implementarea curriculum-ului naţional, asigurând formarea de competenţe transversale necesare pentru creşterea şi dezvoltarea personală, socială şi profesională pe parcursul întregii vieţi.

Asistenţa socială şi protecţia familiei

Consiliul Raional Cahul depune eforturi considerabile pentru ridicarea calităţii vieţii sociale a persoanelor aflate în condiţii de risc, atât la nivel individual şi familial, cât şi la nivel de grup şi comunitar.

Aplicarea politicilor sociale în domeniul protecţiei copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilităţi, precum şi altor persoane, grupuri sau comunităţi aflate în situaţii de risc, se efectuează prin intermediul serviciilor instituite prin deciziile Consiliului Raional, şi anume:

Complexul de servicii sociale pentru copii şi tineri aflaţi în dificultate „Împreună" reprezintă o instituţie publică de interes raional. Beneficiarii Complexului sunt copii şi tineri între 7 ani - 23 ani, separaţi temporar sau definitiv de părinţii lor, pentru care sunt stabilite măsuri de protecţie şi plasament.

Centrul de asistenta sociala de zi pentru copii ofera servicii specializate de zi pentru copii cu dizabilităţi fizice şi mintale şi pentru copii cu CES. Pe parcursul anului 2020 au benefeciat de consultaţii, evaluări si activităţi specializate **135 copii**, dintre care 110 copii au beneficiat de activităţi logopedice, de activitaţi kinetoterapeutice – 14 copii, de activităţi la terapia comportamentală –11 copii. În cadrul Centrului sunt angajaţi 2 kinetoterapeuţi, 1 logoped cu grad didactic I, 1 defectolog, 1 psihopedagog, 1 educator şi 2 pedagogi.

Centrul maternal Cahul are drept scop prevenirea şi combaterea violenţei în familie la nivel raional şi comunitar. În perioada de raport, de serviciile Centrului au beneficiat 11 mame şi 16 copii.

Centrul maternal prestează următoarele servicii:

- *Asistenţă socială*
- *Asistenţă psihologică*
- *Activităti pedagogice*
- *Asistenţă medicală*
- *Serviicii asistenţă socială (gardă de noapte).*

Serviciul asistenţă parentală profesionistă este un serviciu social care oferă copilului îngrijire familială în familia asistentului parental profesionist, în baza delimitării între autoritatea locală şi asistentul parental profesionist a drepturilor şi obligaţiilor referitor la protecţia drepturilor şi intereselor legale ale copilului.

Serviciul presupune plasamentul a unui sau mai multor copii, rămaşi fără îngrijire părintească, într-o familie alternativă, pentru o perioadă de timp bine determinată, în timp ce părinţii biologici se confruntă cu diverse probleme.

La momentul actul, de acest Serviciu beneficiază **12 familii** şi **40 de copii** plasaţi.

În perioada anului 2020 a fost revizuit plasamentul a 30 de copii. Au fost evaluaţi psihologic 39 de copii. Pe parcursul anului au fost plasaţi **9 copii** şi **2 copii** au fost reintegraţi în familie.

Serviciul casă de copii de tip familial oferă copilului îngrijire familială în familia părintelui-educator în baza delimitării între autoritatea locală şi părintele-educator a drepturilor şi obligaţiilor referitor la protecţia drepturilor şi intereselor legale ale copilului.

În cadrul Serviciului activează 2 părinţi şi sunt plasaţi 10 copii. Pentru 5 copii, în perioada anului trecut, a fost revizuit plasamentul, 9 copii au fost evaluaţi psihologic.

Protecţia drepturilor copilului şi familiei, problemele familiilor cu copii în situaţii de risc

Scopul acestei subdiviziuni este asigurarea respectării interesului superior al copilului, prin implementarea politicilor naţionale de protecţie a drepturilor copilului şi familiei; prevenirea separării copilului de familie; contribuirea la respectarea dreptului primordial al copilului de a creşte şi a se educa în familie; asigurarea protecţiei copiilor în situaţie de risc şi a celor rămaşi fără protecţie părintească şi implementarea acţiunilor intersectoriale, menite să diminueze fenomenul delicvenţei juvenile.

În perioada anului 2020 de către Comisia raională pentru protecţia copilului aflat în dificultate au fost examinate în total 129 de cazuri (din 129 familii şi 271 copii). Au fost menţinuţi în familia biologică 78 de copii din 37 familii. Reintegraţi în familia biologică au fost 3 copii din 2 familii.

Au fost separaţi de părinţi 34 de copii din 19 familii biologice, din care 18 copii au fost plasaţi în Serviciul tutelă, 10 copii în Serviciul de plasament de tip familial şi 6 copii în instituţie rezidenţială.

Pentru 151 de copii din 55 de familii a fost acordat ajutor bănesc în cadrul Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii.

Conform Codului Familiei, reprezentanţii autorităţii tutelare apără interesele minorilor în instanţa de judecată şi alte instituţii de stat.

Astfel, pe parcursul anului au fost examinate **140 cazuri.**

Depistarea şi evidenţa copiilor aflaţi în dificultate

La finele anului 2020 în scopul prevenirii situaţiilor de risc au fost luaţi la evidenţă 714 copii, din care **151 copii** au statut de ramaşi fără protecţia părintească. Plasaţi de urgenţă în baza dispoziţiilor APL - **20 copii**.

În scopul respectării interesului superior al copilului se prestează mai multe servicii care favorizează menţinerea copilului în familie şi în comunitate.

- ***Tutela şi Curatela*** (la evidenţă **74 copii).**
- ***Adopţia*** (în evidenţa sunt 33 copii adoptaţi)
- ***Serviciul de reintegrare a copilului***, în evidenţă sunt **151 copii,** din care **98 copii** rămaşi fără protecţia părintească.
- ***Serviciul psihologic,*** la evidenţa căruia sunt 40 de copii.
- ***Centrul de plasament rezidenţial, care are la evidenţă*** 40 copii.
- ***Serviciul Asistenţă Parentală Profesionistă*** - la finele anului erau **40 de copii.**
- ***Casele de copii de tip Familial*** (10 copii);
- Comisia Raională pentru protecţia copilului aflat în dificultate;
- Consiliul pentru protecţia drepturilor copilului;
- Apărarea drepturilor copilului în Instanţa de Judecată;
- ***Serviciul Sprijin Familial***.

Implementarea acţiunilor intersectoriale, menite să diminueze fenomenul delicvenţei juvenile

În evidenţa Direcţiei protecţia copilului şi a familiei se află 26 copii în conflict cu legea. A fost evaluată situaţia familiilor a 24 copii în conflict cu legea. Situaţia copiilor este monitorizată de către asistentul social şi se oferă sprijinul necesar în scopul prevenirii delicvenţei juvenile.

În anul 2020 au fost examinate condiţiile de trai la 67 de familii cu copii.

Deja de 6 ani în raionul Cahul se implementează mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistenţa şi monitorizarea copiilor victime şi potenţiale victime ale violenţei, neglijării, exploatării şi traficului (VNET).

Prevederile acestui mecanism vizează angajaţii autorităţilor publice locale de nivelul I şi II, ai structurilor, instituţiilor şi serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenţei sociale, educaţiei, ocrotirii sănătăţii, organelor de drept, care trebuie să coopereze în vederea prevenirii violenţei, neglijării, exploatării, traficului de copii, precum şi combaterii acestora prin intermediul serviciilor de asistenţă socială, educaţionale, de ordine publică şi medicale.

Astfel, pe parcursul anului 2020 au fost înregistrate 89 de sesizări, dintre care în rezultatul evaluării situaţiei familiei şi copilului de către membrii echipei multidisciplinare locale au fost confirmate 18 cazuri, în 71 de cazuri au fost efectuate intervenţia de o singură dată, iar în baza dispoziţiei primarului localităţii, care reprezintă Autoritatea Tutelară Locală, au fost deschise 13 de dosare.

Implementarea mecanismului de colaborare intersectorială în domeniul medico-social în vederea prevenirii şi reducerii ratei mortalităţii infantile şi a copiilor cu vârsta până la 5 ani la domiciliu (HG nr. 1182 din 22.12.2010).

În total, în raionul Cahul, sunt luaţi la evidenţă ***90 de familii*** *şi 112 copii cu vârsta de 0-5 ani, şi 9 copii cu vârsta 0-12 luni* aflate în situaţie de risc.

În anul de raport au fost luate în evidenţă 28 de *familii şi 34 de copii cu vârsta de 0-5 ani, inclusiv 9 copii cu vârsta 0-12 luni aflaţi în* situaţie de risc.

Serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii a fost instituit în baza Deciziei Consiliului Raional Cahul nr. 06/15-III din 27.09.2013, ca parte integrată în sistemul de servicii sociale ale raionului, începând cu 01.01.2014, în scopul de prevenire sau intervenţie în cazuri de abuz, neglijare sau abandon,

precum şi instruirea părinţilor acestora, instituţionalizării copilului, aspectelor legate de îngrijirea şi educarea copilului, necesităţile copilului.

Pe parcursul anului 2020, în baza hotărârii Comisiei raionale pentru protecţia copilului aflat în dificultate, a fost acordat sprijin familial secundar în formă de surse financiare pentru **41** de familii cu număr total de **110 copii**, în sumă totală de **437 000 mii lei**. Suma maximă acordată per copil fiind de 4000 lei pe an, iar suma minimă 2000 lei.

Asistenţa socială a persoanelor în etate şi cu dizabilităţi

Serviciul de asistenţă socială comunitară

Serviciul de asistenţă socială comunitară acţionează la nivel de comunitate, la nivel de grupuri de beneficiari şi la nivel de persoană aflată în dificultate, având ca scop identificarea potenţialilor beneficiari ai Serviciului şi prestarea asistenţei sociale pentru prevenirea şi depăşirea situaţiilor de dificultate.

În cadrul Serviciului de asistentă socială comunitară, în cele 37 primarii ale raionului Cahul, activează 47 de asistenţi sociali comunitari. Dintre ei, 5 sunt desemnaţi asistenţi sociali cu responsabilităţi de supervizare. Aceştia combină responsabilităţile de asistent social comunitar şi de supervizor, supervizând câte 8-10 asistenţi sociali comunitari.

Serviciul de îngrijire la domiciliu reprezintă o gamă de servicii şi facilităţi acordate la domiciliul persoanelor vârstnice şi persoanelor cu dizabilităţi, lipsite de suport din partea copiilor, pentru asigurarea unui trai decent şi cât posibil independent în propriile case.

Astfel, în perioada raportată, de Serviciul îngrijire socială la domiciliu beneficiază **416** de pensionari, 29 de persoane cu dizabilităţi severe, 71 de persoane cu dizabilităţi accentuate şi 11 persoane cu dizabilităţi medii.

Serviciul social „Asistenţă personală" oferă asistenţă şi îngrijire copiilor şi adulţilor cu dizabilităţi severe prin intermediul asistentului personal. Asistentul personal oferă servicii de însoţire, îndrumare, îngrijire personală, alimentaţie, igienă în mediul obişnuit, natural al persoanei care îl solicită.

În raionul Cahul, în Serviciul asistenţă personală sunt angajaţi total 123 asistenţi personali, de care beneficiază 34 de copii cu nevoi speciale şi 89 de adulţi cu nevoi speciale.

La 123 asistenţi personali, sunt angajaţi 3 şefi ai Serviciului social asistenţă personală.

În anul 2020 au fost înregistrate **40 cereri** de solicitare a Serviciului social Asistenţă Personală.

De Ajutorul social în anul de raport au beneficiat **1218 familii** cu venituri mici şi familii vulnerabile. **Ajutor pentru perioada rece a anului** în mărime de 500 lei au primit **3914 persoane.**

Serviciului social de suport monetar familiilor/persoanelor defavorizate are misiunea de a susţine familiile/persoanele defavorizate în contextul prevenirii/ limitării/ depăşirii situaţiilor de dificultate în vederea prevenirii marginalizării şi excluziunii socio-economice. Suportul monetar se acordă printr-o singură plată sau o plată lunară, pentru o perioadă determinată de timp, dar nu mai mare de 6 luni şi nu depăşeşte suma totală de 6000 lei.

În perioada anului 2020, din Fondul de susţinere a populaţiei, persoanelor socialmente vulnerabile au fost preconizate 453,6 mii lei, însă au fost alocate 151,2 mii lei. De acest Serviciu au beneficiat **37 familii/persoane** defavorizate, care au primit ajutor monetar de la 2 000 lei până la 6 000 lei.

În anul 2020, de ajutor material unic în valoare de 1000 lei au beneficiat 6 participanţi la războiul din Afganistan, 8 participanţi la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova, 57 participanţi la lichidarea consecinţelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, 197 de victime reabilitate ale represiunilor politice din anii 1917–1990, 11 soţii/soţi supravieţuitori ai participanţilor la cel de-al Doilea Război Mondial.

La fel, 5 participanţi la cel de-al Doilea Război Mondial au beneficiat de ajutor financiar în mărime de 10 mii lei fiecare, iar alte 4 persoane asimilate participanţilor la cel de-al Doilea Război Mondial, antrenate de organele puterii locale la strângerea muniţiilor şi a tehnicii militare, au primit câte un ajutor unic în mărime de 5 mii lei.

Serviciului social pachet alimentar unic acordă persoanelor/familiilor defavorizate produse alimentare persoanelor socialmente vulnerabile din care fac parte persoanele singuratice, persoane cu

dezabilităţi, familiile monoparentale, familiile numeroase, familiile defavorizate aflate în situaţie de criză, etc.

În anul 2020 au fost acordate **650 de pachete alimentare** unice persoanelor/familiilor socialmente vulnerabile cu ocazia Zilei Internaţionale a Persoanelor în Etate şi **476 pachete** cu produse alimentare cu ocazia Zilei Internaţionale a Persoanelor cu Dizabilităţi. Costul unui pachet alimentar unic a constituit **138,00 lei**.

De asemenea, în perioada anului precedent au fost repartizate 24 bilete de reabilitare pensionarilor şi invalizilor la Centrele Republicane pentru persoanele vârstnice şi persoanele cu dizabilităţi (adulte) „Speranţa" din or. Vadul lui Vodă, mun. Chişinău şi „Victoria" din or. Sergheevca, Ucraina, cu o perioada de recuperare de 21 zile.

În raionul Cahul au beneficiat de articole protetico-ortopedice **662 persoane** cu dizabilităţi locomotorii, şi anume: încălţăminte ortopedică - 400 persoane; premergătoare - 25persoane; bandaje - 12 persoane; corsete - 162 persoane; cărucioare - 38 persoane şi scaune-weceu - 15 persoane.

Construcţii şi drumuri

Activitatea în perioada de referinţă a continuat şi dezvoltat în mare parte şirul de activităţi începute în anii precedenţi, cu lansare de noi activităţi, care urmează să-şi găsească continuitate şi în anul 2021, realizarea cărora va contribui la implementarea cu succes a politicii de dezvoltare durabilă.

Pentru lucrări de proiectare, construcţie, reconstrucţie, reparaţii a obiectelor de menire socială, procurare de utilaj, mobilier în **anul 2020 au fost alocate 60 748,73 mii lei** din bugetul raional, **3 368,80 mii lei** din bugetul de stat, **6 342,90 mii lei** din împrumutul BD CE, **13 962,25 mii lei** din FNDR, volumul total constituind **84 423,68 mii lei** (cu **87 512,56 mii lei** mai puţin decât în anul 2019). Decalajul faţă de anul precedent se datorează faptului că în anul 2020 n-au fost alocate surse din FEE, GIZ, CNAM, alte fonduri şi esenţial s-au micşorat sursele alocate din Bugetul de stat, din diverse motive n-au fost valorificate sursele alocate de către FEN.

Lucrări de reconstrucţie, reparaţii, procurare de utilaj au avut loc la **147 obiecte** (anul 2019 la 116 obiecte), practic la toate obiectele, în limita alocaţiilor, lucrările au fost finisate.

Dinamica alocării şi valorificării investiţiilor capitale şi surselor financiare pentru lucrări de reparaţii a edificiilor sociale, procurări de utilaje, în ultimii 5 ani, este prezentată prin următoarea:

Anul	*BS (lei)*	*BR(lei)*	*Total (lei)*
2016	4 170 000	16 465 914	20 635 914
2017	15 352 661 (inclusiv 1 500 mii lei grantul Guvernului României)	21 570 414,92	36 923 075,92
2018	23 105 000	37 001 990 + 966 230 (CNAM) =37 968 220	61 073 220
2019	36 067 765	37 107 356	171 936 245, inclusiv: Fondul Eficienţă Energetică - 7 318 000 CNAM - 1 502 210 GIZ - 53 493 610 FEN - 10 000 000 FNDR - 20 000 000 Împrumut BD CE - 7 111 310

2020	3 368 800	60 748 730	84 423 680, inclusiv: FNDR -13 963 250 Împrumut BD CE - 6 342 900

Ca priorităţi la lucrările de reparaţii şi întreţinere a edificiilor obiectelor sociale au fost stabilite:

➢ ***Reparaţia acoperişurilor***: acestei probleme Consiliul Raional Cahul pe parcursul a mai multor ani îi acordă o atenţie deosebită, întreprinzând tot posibilul pentru ameliorarea situaţiei, în vederea stopării procesului de distrugere a edificiilor din sfera socială. În anul 2020 au fost executate lucrări de proiectare, reparaţii capitale şi reconstrucţie a acoperişurilor la 9 obiecte, cu un volum de investiţii din bugetul raional în sumă de 2 020,00 mii lei (la nivelul anului precedent).

➢ ***Conservarea energiei termice,*** ca obiectiv strategic în programul de dezvoltare socio-economică fiind sporirea eficienţei energetice a clădirilor şi spaţiilor publice. În anul 2020 au fost alocate pentru executarea lucrărilor de schimbare a ferestrelor, uşilor şi termoizolarea pereţilor la obiectivele de menire socială din localităţile raionului surse financiare în sumă de **2 968,00 mii lei,** la reconstrucţia, reparaţia cazangeriilor, reţelelor termice au fost valorificate **2 358,5 mii lei** (dublu faţă de anul precedent).

➢ ***Lucrări de amenajare a teritoriilor şi iluminare a străzilor,*** ultima ifluienţând direct la securitatea la trafic în timpul nopţii, comiterea mai puţinelor furturi, cât şi a altor infracţiuni. La lucrări de ***iluminare stradală*** au fost valorificate **2 790 mii lei** (anul 2019 - 2 790 mii lei), la ***amenajarea teritoriilor*** – **2 883,90 mii lei** (anul 2019 – 7 444,43 mii lei).

➢ ***Construcţia, renovarea obiectelor sportive,*** ca obiect de atractivitate a localităţilor pentru tânăra generaţie. În acest scop au fost valorificate surse financiare în sumă de **7270,20 mii lei** (anul 2019 - 4 390,18 mii lei), surse îndreptate la lucrări de construcţie a clădirii administrative cu vestiare şi tribune la stadionul raional „Atlant", s. Crihana Veche.

➢ ***Renovarea, reparaţia obiectivelor din domeniul culturii,*** ca un important pilon al comunităţilor locale. Pe parcursul anului 2020 în 16 instituţii culturale din raion s-au efectuat lucrări de renovare, reparaţii la suma de 2 063,29 mii lei, inclusiv 945,60 mii lei din Bugetul de stat.

➢ ***Reparaţia drumurilor publice locale.*** În planul de dezvoltare socio-economică pentru anul 2020 a fost preconizată reparaţia a 5 drumuri de interes raional şi acces către localităţi la suma de **5 000 mii lei.**

În scopul renovării, reparaţiilor curente, întreţinerii de rutină şi administrării drumurilor publice locale de interes raional în teritoriul raionului Cahul, podurilor, podeţelor amplasate pe ele, au fost alocate în anul de referinţă **23 050,80 mii lei,** surse ce au dat posibilitate de a renova şi repara drumurile de acces către 12 localităţi.

Un aport considerabil la reparaţia drumurilor de interes local s-a adus şi prin implementarea **programului „Drumuri bune pentru Moldova",** prin intermediul căruia, în anul 2020, în 32 localităţi ale raionului au fost renovate 41 drumuri, străzi, la suma de **37 646,69 mii lei.** Cu regret obiectivele incluse în programul de reabilitare a străzilor de către ÎS „Administraţia de stat a drumurilor" nu întotdeauna au fost coordonate cu APL I, ca rezultat pe parcursul executării lucrărilor au apărut divergenţe atât la obiecte, cât şi la calitatea lucrărilor. De neînţeles este şi faptul că din procesul de control al executării lucrărilor de către ÎS „Administraţia de stat a drumurilor", a fost exclus APL de nivelul II.

Desigur, necesitatea renovării drumurilor publice locale este cu mult mai mare, însă este necesar, pentru durabilitate, la unele din ele de petrecut studii de fezabilitate cu elaborarea ulterioară a proiectelor tehnice.

În anul 2019 a fost elaborat proiectul „Măsuri împotriva alunecărilor de teren pe traseul auto L668, din satul Andruşul de Jos", costul lucrărilor propriu-zise estimându-se la 13 635,86 mii lei. Adresările Consiliului Raional către Guvernul RM în scopul alocării finanţelor au fost respinse şi urmează ca colaboratorii Direcţiei economie şi dezvoltare teritorială să înainteze, în baza proiectului tehnic, proiect de finanţare către diverse fonduri.

În legătură cu situaţia epidemiologică legată de COVID-19, lucrările de reparaţie la instituţiile din domeniul ocrotirii sănătăţii nu s-au efectuat, sursele fiind redirecţionate pentru procurarea utilajului şi echipamentului necesar în lupta cu pandemia. Astfel, a fost procurat utilaj şi echipament la suma de **3 489,16 mii lei**. De asemenea, au fost procurate şi instalate reţele de funcţionare a claselor de calculatoare în 45 instituţii de învăţământ, la suma **de 4 110 mii lei**.

Agricultură, relaţii funciare şi cadastru

Agricultura continuă să fie un sector foarte important care joacă un rol vital în dezvoltarea social-economică a raionului.

Suprafaţa totală a raionului constituie 154529 ha, din care terenuri cu destinaţie agricolă **101293 ha** sau 65,5% din suprafaţa totală, inclusiv:

– terenuri arabile **83783 ha** sau 82,7 % din suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă;

– plantaţii multianuale – **14159 ha** sau 14,0 % din suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă, inclusiv:

- livezi - **1724 ha** sau 1,7 %;
- vii - **11929 ha** sau 11,8 %;

– păşune – **364 ha** sau 0,36 %

- pîrloagă - **876 ha** sau 0,86%
- altele cu distinaţie agricolă – **2111** ha sau 2,1 %.

Terenurie cu destinaţie agricolă sunt gestionate de peste **200 întreprinderi agricole** din sectorul asociat, 10 mii gospodării ţărăneşti şi peste 30 mii persoane fizice din sectorul individual. La momentul actual în raion îşi desfăşoară activitea

- 11 Cooperative Agricole de Producere cu suprafaţa de 6,9 mii hectare;
- 9 Societăţi pe Acţiuni ce deţin 1,8 mii ha;
- 103 Societăţi cu Răspundere Limitată gestionează 48,2 mii hectare;
- 10 mii gospodării ţărăneşti au în proprietate 25,3 mii hectare;
- 14,6 mii hectare sunt în posesia persoanelor fizice.

Luând în consideraţie creşterea complexităţii şi incertitudinii sistemelor agricole de mărimi diferite, care concurează între ele, este necesar de a forma o viziune modernă privind dezvoltarea agriculturii în raionul Cahul şi care prevede în viitor concentrarea terenurilor agricole în gospodării mari prin fondarea asociaţiilor şi a grupurilor de producători agricoli.

Factorul de mediu influienţează semnificativ sectorul agricol. Anul 2020 a fost un an deosebit pentru majoritatea producătorilor agricoli din raion, care va rămîne în istorie cu o secetă nemaipomenită ce a cauzat pierderi colosale agricultorilor, în deosebi celor din sudul raionului.

Suprafaţa recoltată la principalele culturi cerealiere şi plante uleioase în anii 2019 – 2020 (mii hectare)

Anii	*Grâu, (mii ha)*	*Orz (mii ha)*	*Porumb (mii ha)*	*Leguminoase pentru boabe (mii ha)*	*Fl. Soarelui, (mii ha)*	*Rapiţă (mii ha)*
2019	18,8	5,9	22,3	1,5	22,2	3,2
2020	16,7	5,3	23,6	1,0	23,4	2,6

Producţia obţinută la principalele culturi cerealiere şi plante uleioase în anii 2019-2020 (mii tone)

Anii	*Grâu (mii tone)*	*Orz (mii tone)*	*Porumb, (mii tone)*	*Leguminoase boabe (mii tone)*	*Fl. Soarelui (mii tone)*	*Rapiţă (mii tone)*
2019	48,2	15,0	70,0	2,0	40,5	4,6
2020	39,0	11,7	20,2	1,0	22,5	5,4

Productivitatea principalelor culturi cerealiere şi plante uleioase în anii 2019 – 2020 (tone hectar)

Anii	*Gâu (t/ha)*	*Orz (t/ha)*	*Porumb (t/ ha)*	*Leguminoase pentru boabe (t/ha)*	*Floarea soarelui (t/ha)*	*Rapiță (t/ha)*
2019	2,55	2,54	3,18	1,33	1,91	1,44
2020	2,41	2,20	0,85	1,0	0,96	2,07

Anul 2020 a fost unul din cei mai dificili ani din ultima perioadă pentru producătorii agricoli, având în vedere condițiile climaterice foarte dure. Începând cu înghețurile de primăvară de până la 7-8 grade sub 0 *(la Doina, Burlacu și Borceag)* în perioada înfloririi pomilor, fapt ce a afectat plantațiile pomicole și urmând mai apoi seceta dezastruoasă, care a afectat atât culturile cerealiere de grupa I, cât și cele de grupa a II.

La solicitarea producătorilor agricoli și APL de nivelul I, în comun cu reprezentanții ANSA și Direcția Situații Excepționale Cahul, a fost efectuată evaluarea pagubelor cauzate culturilor agricole în urma calamităților naturale. Astfel, au fost întocmite **363 acte de constatare** și evaluare a pagubelor cauzate culturilor agricole în urma calamităților naturale.

Suprafața culturilor agricole afectate cuprinde **40 mii hectare**, din care :

- culturile agricole de I grupă - peste 13 mii hectare;
- culturile agricole de grupa a II – peste 25 mii hectare;
- dintre care porumb pentru boabe – peste 13mii hectare;
- plantațiile viticole și pomicole – peste 2 mii hectare.

Valoarea prejudiciului cauzat producătorilor agricoli de calamitățile naturale în primăvara și vara anului 2020, depășește suma de **290 mln lei**.

Pentru compensarea parțială a pierderilor, prin intermediul Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, au fost alocate **300 milioane lei** din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Astfel, producătorii agricoli din raionul Cahul, a căror suprafețe ale culturilor agricole de grupa I au fost afectate de secetă în mărime mai mult de 60%, au beneficiat de compensații pentru fiecare hectar afectat. Suma totală a compensațiilor pe raionul Cahul pentru culturile de grupa I a constituit **6,5 mln lei**.

Pentru culturile de Grupa a II suma totală a compensațiilor pe raionul Cahul a constituit - **3,2 mln lei**.

Suprafața de plantații perene plantată în anul 2020 este de **166,55 ha**, dintre care: 142,26 ha plantații viticole și 24,49 ha de plantații pomicole.

Suprafața inspectată a plantațiilor multianuale ce au fost defrișate în perioada de raport este **de 625,31 ha**, din care: 521,92 ha de plantații viticole și 103,39 ha de plantații pomicole. În ultimii ani plantațiile multianuale defrișate sunt subvenționate de către stat în mărime de 10 mii lei pentru fiecare hectar.

Astfel, în anul 2020, 85 de agenți economici și persoane fizice, producători agricoli din raion, au beneficiat de subvenții pentru defrișarea plantațiilor multianuale în marime totală de **6 mln. 453 mii lei.** În aceeași perioadă au fost procurate 105 unități de tehnică și utilaj agricol și 8 echipamente pentru implementarea tehnologiilor avansate No-till și Mini-til.

Pentru dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare în anul de referință în raion au fost construite trei frigidere pentru păstrarea strugurilor de masă și a fructelor. Contribuția statului din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural constituie **2 mln. 677,5 mii lei.**

Astfel, în anul 2020 au beneficiat de subvenții din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural **678 agenți economici și persoane fizice**, care au solicitat în dosarele prezentate Agenției de Intervenții și Plăți în Agricultură (AIPA) suma de **63 mln. 914 mii lei.**

Suprafața plantațiilor viticole în sectorul de producție în 2020 este de 11,6 mii hectare, din care 10,9 mii hectare sunt pe rod. Dintre acestea 3,04 mii hectare sunt soiuri de masă.

Cea mai mare cantitate a strugurilor este destinată pentru fabricarea vinului, circa 70% din volumul total de producere. Pentru prelucrarea strugurilor de soiuri tehnice în raion funcționează 7 întreprinderi vinicole: SA „Cricova SRL", mun. Cahul; SRL „Vinia Traian", com. Găvănoasa; SRL „Vierul Vin", com. Burlacu, SA „Vismos", com.Moscovei, ÎM „Grappe Valley", s. Borceag, SRL

„Agrosud Resurse", s. Brânza, SA „Slobozia Mare", s. Slobozia Mare, fiecare din ele având capacitatea de prelucrare anuală de 8 – 10 mii tone.

Plantarea plantaţiilor multianuale în anii 2019-2020 (ha)

Anii	*Plantaţii viticole, ha*		*Plantaţii pomicole, ha*
	Tehnice	*De masă*	
2019	124,7	36,5	25,79
2020	129,64	12,62	24,49

Defrişarea plantaţiilor multianuale în anii 2019-2020, (ha)

Anii	*Plantaţii viticole, ha*		*Plantaţii pomicole, ha*
	Tehnice	*De masă*	
2019	468,89	50,91	132,32
2020	425,4	96,52	103,39

Sectorul zootehnic

Actualmente, în raionul Cahul sectorul zootehnic este axat pe creşterea porcinelor, însă se cresc frecvent ovine şi caprine, mai puţin bovine şi păsări, care în majoritatea cazurilor sunt întreţinute în gospodăriile particulare pentru necesităţile familiei şi parţial comercializate pe piaţa internă.

În rezultatul influenţei negative a factorilor nefavorabili asupra sectorului zootehnic, cât şi din cauza lipsei întreprinderilor de procesare a cărnii, lânei şi pelicelelor de animale, în ultima perioadă se observă din an în an o scădere a şeptelului de animale, mai ales a vitelor mari cornute, ceea ce reduce volumul producerii produselor de origine animalieră şi astfel piaţa internă şi în viitor va fi invadată de produse de import, care nu întotdeauna corespund standardelor sanitar - veterinare

Economia şi dezvoltarea teritoriului

Conform planului de finanţare, la începutul anului 2020 a fost întocmit un plan de activitate în domeniul ***achiziţiilor publice*** anual şi trimestrial.

Numărul de contracte încheiate în urma organizării procedurilor de achiziţii aprobat pentru anul 2020 a fost de 104 de contracte. Toate achiziţiile organizate de către Consiliul Raional Cahul au fost în conformitate cu legislaţia în domeniu.

În anul 2020 au fost expuse la vânzare construcţia de transport şi comunicaţii din s.Pelinei; terenul pentru construcţii s.Pelinei extravilan; date în locaţiune încăperile neutilizate ce aparţin CR Cahul, s-a aprobat transmiterea din proprietatea Consiliului Raional Cahul în proprietatea mun.Cahul, cu titlu gratuit, a bunului imobil construcţie de cultură şi agrement - Stadionul de mini-fotbal „Junior". De asemenea, s-a transmis cu titlu gratuit, din proprietatea com. Larga Nouă în proprietatea raionului Cahul un bun imobil, un teren cu suprafaţa de 1,1593 ha şi a fost efectuată întreaga procedură de înscriere a acestuia în Registrul patrimoniului public.

Proiecte investiţionale

În perioada anului 2020 au fost continuate implementarea proiectelor investiţionale şi anume:

Aprovizionarea cu apă potabilă şi reţele de canalizare s-a efectuat în conformitate cu prevederile Planului de Acţiuni de AAC, aprobat prin Decizia Consiliului Raional Cahul nr.05/04-IV din 11 octombrie 2018 „Cu privire la aprobarea Planului de acţiuni în domeniul aprovizionării cu apă şi canalizare a raionului Cahul pentru perioada 2018 – 2023, parte componentă a Programului de dezvoltare socio– economică a raionului Cahul 2017 – 2020".

Astfel, a continuat procesul de implementare a proiectului clusterul D ***"Construcţia apeductului magistral Cahul - Lebedenco – Pelinei – Găvănoasa – Vulcăneşti - Alexandru Ioan Cuza şi reţele interne ale satelor Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca şi Nicolaevca".***

Prima etapă a proiectului menţionat, în perioada de raport a fost finalizată cu succes.

- Construcţia Apeductului magistral ***Cahul-Lebedenco-Pelinei-Găvănoasa-Vulcăneşti - A.I.Cuza şi a reţelelor interioare în satele Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca***

și Nicolaevca", ETAPA II, Faza I, în cadrul căruia au fost construite **11 km** de apeduct magistral în direcția Cahul-Lebedenco, **2 rezervoare de apă** de 800 metri cubi fiecare, montarea unui grup de **4 pompe** suplimentare în cadrul Stației de pompare nr. 5 a S.A. "Apă Canal Cahul" și dotarea acesteia cu sistem de monitorizare SCADA.

➢ Construcția Apeductului magistral ***Cahul-Lebedenco-Pelinei-Găvănoasa-Vulcănești-A.I.Cuza și a rețelelor interioare în satele Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca și Nicolaevca***", ETAPA II, Faza II, în care au fost construite 25 km de rețele interne de distribuție a apei în satele Hutulu, Ursoaia și Lebedenco, 4 rezervoare de apă de 50 m^3 fiecare și două stații de dezinfecție a apei. În cadrul proiectului au fost realizate 884 puncte de conexiune a gospodăriilor individuale în cele trei sate ale comunei Lebedenco. În urma acestui proiect, cca 2700 de locuitori ai comunei Lebedenco au acces la o sursă sigură de apă potabilă. Proiectul, în sumă totală de **3,9 mln. Euro**, a fost finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC). Contribuția financiară a locuitorilor comunei Lebedenco a constituit peste 60 mii Euro.

Pentru etapa II a proiectului, care presupune continuarea Apeductului magistral spre localitățile Pelinei – Găvănoasa – Vulcănești –A .I. Cuza și construcția rețelelor interne de distribuție în comunele Pelinei și Găvănoasa, la finele anului 2019 a fost finalizată documentația tehnică de proiect, cu o valoare de deviz de 183 400 460 lei. Valoarea lucrărilor de construcție depășește valoarea estimată la etapa de Studiu de Fezabilitate cu cca 7 mln euro, bugetul inițial negociat cu UE constituind cca 2, 6 mln euro. La această etapă, nu există o decizie finală privind finanțarea proiectului și reluarea lucrărilor de construcție, proiectul urmează să fie reluat în anul 2021.

Sectorul de management al deșeurilor, deși reprezintă una dintre cele mai importante direcții strategice pentru realizarea investițiilor în raionul Cahul, în conformitate cu Studiul de Fezabilitate privind Managementul Deșeurilor Solide în Regiunea de Dezvoltare Sud Zona – 3 (care vizează raionelele Cahul, Cantemir, Taraclia, Ceadîr-Lunga și Vulcănești) nu a beneficiat de suportul financiar necesar pentru realizarea măsurilor investiționale prevăzute, costurile fiind considerabile. Valoarea proiectului de Studiu de Fezabilitate constituie cca 17,65 mln euro, din care 5,85 mln euro urmau a fi grant din partea Uniunii Europene și cîte 4,15 mln euro din creditele oferite de BEI și BERD.

Proiectul ***Dezvoltarea durabilă a Parcului Industrial Cahul*** ca structură de sprijinire a afacerilor de importanță regională" prevede dezvoltarea infrastructurii de utilități publice a parcului **cu un buget total de 20 861 690 lei.** În anul 2020 au fost valorificați aproximativ **10 mln lei** investiți pentru finalizarea rețelelor exterioare de apeduct; finalizarea rețelelor exterioare de canalizare; construcția rețelei de canalizare pluvială; lucrări de terasament și sistematizare pe verticală; inițierea lucrărilor de contrucție a drumurilor și a căilor de acces.

În anul 2020 a fost continuată dezvoltarea relațiilor de ***cooperare transfrontalieră*** cu partenerii din cadrul Euroregiunii Dunărea de Jos, în mare parte în contextul lansării Apelului de Propuneri de Proiect în cadrul programului de cooperare transfrontalieră România – Republica Moldova 2014 – 2020 lansat în 2018 și în cadrul căruia au fost dezvoltate și aplicate spre finanțare cu participarea Consiliului Raional în calitate de partener 2 proiecte investiționale.

Din cele 2 proiecte aplicate, proiectul ***Ethnic CULT - Promovarea culturii si tradițiilor in România si Republica Moldova*** s-a clasat pe locul 1 la etapa de preselecție.
Valoarea proiectului este de **1 644 910 euro,** din care Consiliul Raional Cahul are statut de partener și contribuie cu 585 340 euro. La fel ca parteneri în acest proiect este și Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală al RM, cu o contribuie de 646 960 euro, Cosiliul Local Mereni, rn. Anenii Noi cu 133 430 euro și A.C.T.O.R VATRA contribuie cu 279 180 euro.
Obiectivul proiectului este valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic cultural al regiunii prin implementarea unor măsuri de modernizare și renovare a obiectivelor turistice și culturale tradiționale din zona proiectului.

Cultura

Rețeaua instituțiilor de cultură din raion numără **106 unități**, din care:

- 44 de case și cămine culturale, inclusiv un Centru comunitar multifuncțional – (Centrul Cultural „Piața Horelor");
- Centrul Comunitar Inovativ (Fab Lab) - Biblioteca pentru copii „Gr. Vieru";

- 43 de biblioteci publice, dinte care 40 biblioteci incluse în programul „Novateca";
- 6 instituţii de învăţământ artistic extraşcolar (m.Cahul - 2, s. Colibaşi, s. Slobozia Mare, s. Moscovei, s. Burlăceni);
- 6 muzee oficial înregistrate (Cahul, Crihana Veche, Valeni-2, Slobozia Mare, s.Burlacu) ;
- 6 Centre de meşteşugărit (m.Cahul, s. Paşcani, s. Colibaşi (2), s. Zârneşti, s. Manta).

Formaţii artistice:

- **Formaţii artistice profesioniste**: Ansamblul de muzică şi dans popular „Izvoraşul" – Palatul de Cultură „N. Botgros", mun. Cahul;
- **Formaţii artistice cu titlu „model"- 37.**

Formaţiile de creaţie artistică cu titlul model enumerate conform genului de activitate:

- ansambluri folclorice– 11
- ansambluri de muzică şi dans popular – 3
- ansambluri de muzică şi dans - 3
- ansambluri de dans popular – 1
- orchestre de muzică populară (pentru copii) - 1
- tarafuri – 1
- ansambluri de fluierari – 1
- coruri – 1
- ansambluri vocale – 3
- fanfare – 3
- teatre de păpuşi – 1
- studiouri artistice – 4 (3 coregrafice şi 1teatral)
- centre de meşteşugărit - 4

- **Studiouri artistice pentru copii - 4 ;**
- **Formaţiuni artistice de amatori – 58** (20 colective de maturi; 38 colective de copii);
- **Centre de creaţie pentru copii -2;**
- **Cercuri de creaţie – 19.**

Deoarece în anul 2020 a fost declarată situaţie excepţională în sănătate, o parte din activităţile planificate au fost organizate on-line. Astfel, au fost organizate următoarele activităţi culturale:
Ziua uşilor deschise la Biblioteca pentru copii G.Vieru / FabLab Cahul;
Participare la expoziţia MOLDEXPO;
Sărbătoarea „Gr. Vieru – poet al neamului";
Ziua comemorării celor căzuţi în războiul din Afganistan;
Festivalul Internaţional de muzică „Mărţişor"- 2020;
Ziua Memoriei;
Concursul „La izvoarele înţelepciunii", ediţia 2020 (on-line);
Ziua Profesională a Bibliotecarului (on-line);
Ziua Victoriei şi Ziua Europei;
Ziua Internaţională a Copilului; (on-line în cadrul bibliotecilor, caselor de cultură);
Ziua Naţională a Portului Popular (on-line în incinta muzeelor);
Ziua Independenţei;
Zilele Europene ale Patrimoniului cu genericul Arheologia patrimoniului (filmări în localităţile Giurgiuleşti, Slobozia Mare, Văleni).

În perioada de referinţă reprezentanţii raionului Cahul au participat la festivaluri, gale, concursuri, saloane, târguri de nivel naţional/internaţional:
Cele mai reprezentative:

1. Ziua Internaţională a Muzeelor şi a Nopţii Europene a Muzeelor;
2. Participarea la Festivalul - concurs naţional al interpreţilor fluierari "Nistrule cu apă lină" , ediţia a X-a, 2020;
3. Concurs Naţional "La La Play Voice", 2020;

4. Concurs Național de poezie patriotică "Țara mea cu grai de dor", ediția I-a, 2020;
5. Zilele Europene ale Patrimoniului cu genericul "Patrimoniu cultural și educație";
6. Festival Concurs Internațional de Muzică Corală "A ruginit frunza din vii", ;
7. Zilele Europene ale Patrimoniului cu genericul "Arheologia patrimoniului";
8. Concursul Național al interpreților la acordeon "Mihai Bătrânu", ediția V-a, 2020;
9. Concurs Național de folclor literar, "Povestitorii satului", ediția I-a, 2020.

În raionul Cahul sunt în total **79 de meșteri populari** din care **10 meșteri populari** dețin titlul de membri ai Uniunii Meșterilor Populari din Moldova.

În scopul promovării turismului, Consiliul raional Cahul este partener în Proiectul ***Promote and develop the green tourism in the Danube sector of the Black Sea (Promovarea și dezvoltarea turismului verde în sectorul dunărean al Mării Negre),*** în cadrul programului Bazinul Mării Negre, finanțat de Comisia Europeană ce are drept scop dezvoltarea Turismului Verde, constituirea și lansarea unui cluster turistic ce ar acoperi localitățile din raionul Cahul (Moldova), raionul Reni (Ucraina) și județul Tulcea (România). Aplicant este IDIS „Viitorul" din RM.

În raionul Cahul activează **43 biblioteci,** din care o bibliotecă raională și 2 filiale amplasate în mun. Cahul și 40 sunt biblioteci publice din localitățile rurale.
Bibliotecile publice oferă mai multe servicii, cum ar fi:

- ✓ Împrumutul la domiciliu a documentelor tipărite;
- ✓ Oferirea accesului la Internet gratuit;
- ✓ Instruirea utilizatorilor în vederea alfabetizării digitale;
- ✓ Organizarea programelor cu caracter literar, cultural și educativ;
- ✓ Organizarea expozițiilor tradiționale și virtuale.

Biblioteca raională, în perioada anului de raport, a efectuat mai multe activități, din care :

- ✓ Lansarea Campaniei on-line de promovare a lecturii;
- ✓ Elaborarea chestionarelor on-line prin platforma Google Forms,(bibliotecarii din rețelele Cahul și Leova)
- ✓ Programul LearningApps pentru bibliotecari (rețeaua Cantemir, Cahul)
- ✓ Aplicația CANVA –descoperiri și oportunități" (rețeaua Cahul)
- ✓ Aplicații utile în bibliotecă KAHOOT
- ✓ Utilizarea Platformei ZOO.
- ✓ Organizarea cursurilor „Sănătatea accesibilă pentru toții" și „Drepturile omului și mobilizare comunitară", în cadrul proiectului "Cetățeni instruiți - comunități prospere", desfășurat în parteneriat cu DVV Internațional, finanțat cu suportul BMZ Federal Ministry for Economic Cooperation and Development.

Bibliotecile publice din raionul Cahul (26 uni.) au oferit utilizatorilor servicii inovative ce țin de educația pentru sănătate și mobilizare comunitară. Astfel, a organizat 8 sesiuni de instruire pentru 13 bibliotecari privind protecția mediului și a apelor, în cadrul proiectului „Cetățeni instruiți - Comunități prospere", implementat de către AO "AZI", cu suportul financiar al DVV Internațional Moldova din alocațiile oferite de BMZ (Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare). Instruirile au motivat bibliotecarii din rețea și s-a lansat Campanie de curățenie în preajma localităților reprezentate „O Comunitate curată – un mediu protejat".

În anul 2020 a fost finalizat proiectul internațional „Ora să ȘTIM", implementat de către Fundația Progress România și supervizat de Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova.

Bibliotecile Publice Slobozia Mare, Cucoara, Crihana Veche, Andrușul de Sus, Roșu, Larga Nouă, Vadul lui Isac sunt selectate în Proiectul Internațional "Punguța cu două cărți", lansat de Asociația OvidiuRO, cu sprijinul Kaufland România, Biblioteca Națională Pentru Copii "Ion Creangă", pentru că fiecare copil are dreptul la educație de calitate, iar fiecare părinte merită să știe cât de importantă este o carte pentru copilul său.

În cadrul Programului de cooperare transfrontalieră, Asociaţia de cooperare transfrontalieră „Euroregiunea Dunărea de Jos" **a elaborat** Planul de dezvoltare şi promovare a turismului transfrontalier prin următoarele acţiuni:

a. Implementarea proiectului „Dezvoltarea turismului durabil în regiunea Dunării de Jos a Ucrainei, Republicii Moldova şi României";

b. Elaborarea unei hărţi a traseelor turistice transfrontaliere, având în vedere resursele turistice şi de agrement, monumentele culturale şi istorice legate de trecutul istoric comun;

c. Dezvoltarea şi promovarea traseelor şi obiectivelor turistice ce prezintă interes cultural, istoric şi etnografic pentru turiştii din ţările membre ale Euroregiunii Dunărea de Jos.

Centrul de Tineret

Situaţia pandemică creată din cauza Covid-19 a stopat multe activităţi planificare cu tinerii.

S-a creat echipa de 15 voluntari, care se implică activ la activităţile de organizare şi planificare a măsurilor de tineret. Numărul beneficiarilor care au participat la activităţi organizate de Centrul de tineret este de 120 de tineri.

Au fost încheiate acorduri de colaborare cu Fundaţia Terre des Hommes, A.O. „Perspectiva" şi Centrul Sănătos Prietenos al Tinerilor Cahul.

Centrul de Tineret Cahul împreună cu grupul de iniţiativă OLYMPICART format din 27 de elevi şi un profesor ai Liceului Teoretic "P. Rumeanţev" din mun. Cahul au efectuat o pictură murală pe peretele liceului, cu scopul de a promova modul sănătos de viaţă şi dezvoltarea continuă a tinerilor. Această acţiune a fost finanţată cu 1000 $ de Fundaţia Terre des Hommes în cadrul programului *#YOUCREATE – INIŢIATIVE COMUNITARE CREATIVE REALIZATE DE TINERI PENTRU TINERI.*

În parteneriat cu *UN Woman* şi *UNFPA* au fost organizate ateliere online pentru lansarea proiectului „Better Futures" şi a Instrumentului de Realitate Virtuală în cadrul Centrului de Tineret. Acest proiect prevede diminuarea discriminării şi hărţuirii sexuale în rândul tinerilor prin organizarea şedinţelor unde tinerii vor participa virtual în cazuri de discriminare şi hărţuire sexuală a tinerilor.

La fel, *UNFPA* şi *Asociaţia Obştească „Sănătate pentru tineri"* a lansat Programul de instruire on-line privind Particularităţile de Dezvoltare a Adolescenţilor privind dezvoltarea Centrelor de tineret şi consolidarea participării şi implicării civice a tinerilor din Republica Moldova.

În concluzie menţionăm, că pe parcursul anului trecut, chiar dacă a fost decretată stare de urgenţă în sănătate publică pe întreg teritoriul ţării, am reuşit să adoptăm multe decizii importante pentru raion şi să desfăşurăm diverse activităţi şi lucrări de interes public. Este rezultatul unor eforturi conjugate, de aceea mulţumesc tuturor consilierilor, dar şi primarilor, conducătorilor subdiviziunilor pentru munca depusă şi-mi exprim speranţa unei colaborări fructuoase şi în viitor.

Desigur, suntem conştienţi că eforturile noastre trebuie să fie mai consistente şi mai eficiente. Cu sprijinul tuturor consilierilor, indiferent de apartenenţa politică, urmează să acţionăm pentru punerea în aplicare a proiectelor aprobate, găsirea de noi soluţii şi măsuri pentru accelerarea realizarii lor, pentru îmbunătăţirea calităţii serviciilor publice cu impact direct asupra cetăţeanului.

Preşedintele raionului Cahul **Marcel CENUŞA**